

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.004.02.2017
P/17/025

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie
ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin
T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11
llu@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/025 – Współpraca szkół z rodzicami w zakresie realizacji zadań wychowawczych
Okres objęty kontrolą	Lata szkolne 2014/2015 – 2016/2017
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Janusz Gosik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/90/2017 z dnia 19 maja 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Energetycznych im. Prof. Kazimierza Drewnowskiego w Lublinie (dalej „Zespół Szkół”, „ZSE” lub „Szkoła”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Anna Smolińska, dyrektor Szkoły (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Zespół Szkół¹, mimo że właściwie realizował zadania wychowawcze, to jednak w procesie tym nie w pełni współpracował z radą rodziców w zakresie przygotowania do realizacji szkolnych programów: wychowawczego i profilaktyki.

Zespół Szkół współdziałał z rodzicami oraz środowiskiem lokalnym w zakresie tworzenia optymalnych warunków do realizacji działalności wychowawczej. Zapewniono odpowiednie warunki wyboru rad rodziców, a także informowano rodziców o jej działalności. Dyrektor Szkoły stworzyła warunki do działania wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, które rozszerzały formy prowadzonej działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej. Uczniowie oraz ich rodzice byli corocznie zapoznawani z wewnątrzszkolnym systemem oceniania zachowania. Uzyskiwane przez uczniów wyniki z zachowania wskazywały na pozytywne efekty prowadzonych działań wychowawczych i profilaktycznych.

Szkoła nie dysponowała jednak aktualnymi rocznymi programami wychowawczym i profilaktyki². Pozostałe stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- niepodjęcia współpracy z radą rodziców na etapie wydawania zgody na działalność prowadzoną przez organizację pozaszkolne,
- nieustalenia przez dyrektora programów wychowawczych oraz programów profilaktyki w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny, w sytuacji gdy rada rodziców nie uchwaliła ich w terminie 30 dni od rozpoczęcia roku szkolnego,
- nieprzedstawienia do dnia 2.03.2016 r. radzie pedagogicznej projektów programów wychowawczego i profilaktyki przed ich uchwaleniem przez radę rodziców.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Za wyjątkiem programu profilaktycznego obowiązującego w roku szkolnym 2014/2015.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Współpraca szkoły z rodzicami i środowiskiem lokalnym w zakresie tworzenia optymalnych warunków do realizacji działalności wychowawczej

1.1. Współpraca szkoły z radą rodziców

1. W skład Zespołu Szkół wchodziły Technikum Energetyczno-Informatyczne i Zasadnicza Szkoła Zawodowa. W roku szkolnym 2014/2015 funkcjonowało 18 oddziałów technikum, w 2015/2016 – 20 oddziałów technikum i jeden oddział szkoły zawodowej, a w roku szkolnym 2016/2017 – 22 oddziały technikum i jeden oddział szkoły zawodowej. W Zespole Szkół nie powołano rady szkoły, natomiast działała rada rodziców.

(dowód: akta kontroli, str. 5-33, 282, 373)

W Statucie Zespołu Szkół³ określono kompetencje rady rodziców, w szczególności wynikające z ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁴, ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁵ oraz innych przepisów prawa w oświacie.

(dowód: akta kontroli, str. 15-16, 34-65)

Regulamin rady rodziców⁶ zgodnie z art. 53 ust. 4 i art. 54 ust. 8 ustawy o systemie oświaty, określał szczegółowy tryb przeprowadzania wyborów do rad klasowych oraz ich przedstawicieli do rady rodziców, wewnętrzną strukturę i tryb pracy, a także zasady gromadzenia i wydatkowania funduszy.

(dowód: akta kontroli, str. 66-73)

Wybór członków rad rodziców był prowadzony zgodnie z art. 53 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 ustawy o systemie oświaty oraz zasadami określonymi w regulaminie. Analiza składu personalnego rad rodziców z okresu objętego kontrolą wykazała, że ich członkowie nie podlegali służbowo dyrektorowi Szkoły.

(dowód: akta kontroli, str. 34-65, 74-82)

2. Szkoła gromadziła i archiwizowała dokumentację wytworzoną przez radę rodziców, natomiast bieżącą dokumentacją dysponowała rada rodziców.

W okresie objętym kontrolą kwota dobrowolnej składki na fundusz rady rodziców została ustalona w wysokości 10 zł miesięcznie na każdego ucznia⁷.

(dowód: akta kontroli, str. 113-116)

W roku szkolnym 2014/2015 wpływy wyniosły 20.945 zł, a wydatki 24.823 zł, w 2015/2016 – odpowiednio 25.318 zł i 22.168 zł, a w roku szkolnym 2016/2017 – odpowiednio 23.794 zł i 16.172 zł.

W roku szkolnym 2015/2016 rada rodziców zgromadziła fundusze z dobrowolnych składek rodziców (16.220 zł) oraz innych źródeł (9.098 zł). Z ogólnej kwoty wydatków w wysokości 22.168 zł przeznaczyła 13.684 zł na wspieranie działalności statutowej Zespołu, w tym m.in. na nagrody (1.215 zł), podręczniki (1.257 zł), pomoce naukowe (1.396 zł), sprzęt⁸ (1.021 zł), stypendia (2.500 zł), organizację imprez dla uczniów (5.326 zł). Rada rodziców przeznaczyła ponadto środki w kwocie

³ Uchwalonym przez radę pedagogiczną w dniu 27.08.2014 r., zmienionym 31.08.2015 r. i 15.09.2016 r.

⁴ Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, ze zm., dalej „ustawa o systemie oświaty”.

⁵ Dz. U. 2016 r. poz. 1379, ze zm.

⁶ Obowiązujący od 10 kwietnia 2013 r.

⁷ Uchwałą rady rodziców nr 2/2012 z dnia 27 września 2012 r.

⁸ Zakupiono: dwie drukarki, niszczarkę i rolety przeciwsłoneczne.

8.484 zł na inne cele, w tym m.in. na zakup upominku świątecznego dla Związku Nauczycielstwa Polskiego (100 zł), wiązanek na pogrzeb emerytowanego nauczyciela (200 zł), obiady dla Komisji Egzaminacyjnej (499 zł), wynagrodzenia dla kasjera i księgowej (6.840 zł⁹) oraz opłaty bankowe i pocztowe (845 zł).

(dowód: akta kontroli, str. 95-96, 101, 109-110, 284-285, 313-315)

Członkowie rady rodziców przedstawiali na zebraniach klasowych sprawozdania z działalności rady w roku szkolnym. Wyniki przeprowadzonego przez NIK badania ankietowego¹⁰ potwierdzają dobrowolny charakter składki na fundusz rady rodziców – 95% rodziców oraz dostateczne ich informowanie o działalności rady rodziców w szkole (89%).

(dowód: akta kontroli, str. 122-125, 258-259)

3. W ZSE w okresie objętym kontrolą dokonano:

- ośmiu ocen pracy nauczycieli, w tym żadna ocena nie była przeprowadzona na wniosek rady rodziców,
- 10 ocen dorobku zawodowego nauczyciela w procesie ubiegania się o kolejny stopień awansu zawodowego, w których rada rodziców wydała pozytywną opinię.

(dowód: akta kontroli, str. 265-278)

4. W badanym okresie w Zespole Szkół funkcjonowały cztery organizacje wspierające działalność wychowawczą:

- 1) Szkolny Klub Sportowy zrzeszony w Lubelskim Wojewódzkim Szkolnym Związku Sportowym prowadzący sekcję tenisa stołowego, działający od 20 lat,
- 2) Młodzieżowa Sekcja Oddziału Lubelskiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich, działająca od 10 lat,
- 3) Wojewódzkie Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe, które od lutego 2017 r. w ramach realizacji „Programu SKS 2017”, prowadziło zajęcia sportowe,
- 4) w I semestrze 2016/2017 powstało szkolne koło Polskiego Czerwonego Krzyża (dalej „PCK”).

Rada pedagogiczna 15 września 2016 r. poparła propozycję powołania szkolnego koła PCK. Rada rodziców wyraziła opinię w zakresie współpracy z organizacją PCK dopiero na zebraniu 13 czerwca 2017 r. Dyrektor ZSE wyjaśniła, że ustną akceptację rady rodziców dotyczącą współpracy szkoły z PCK uzyskała w październiku 2016 r., a w czerwcu 2017 r. poprosiła o wprowadzenie do porządku obrad stosownego zapisu dotyczącego zaopiniowania współpracy z PCK.

(dowód: akta kontroli, str. 280, 355-357, 373, 377-385)

Zgoda na prowadzenie zajęć sportowych z siatkówki pod nadzorem Ludowych Zespołów Sportowych została wydana przez dyrektora ZSE bez zasięgnięcia opinii rady rodziców i rady pedagogicznej. Dyrektor szkoły wyjaśniła, że podjęcie współpracy z Ludowymi Zespołami Sportowymi było obligatoryjne, narzucone przez organ prowadzący szkołę (pismo Urzędu Miasta Lublin), stąd nie zasięgnięto opinii rady pedagogicznej i rady rodziców w sprawie przystąpienia do „Programu SKS 2017”.

(dowód: akta kontroli, str. 355, 382-385)

5. W okresie objętym kontrolą rada rodziców opiniowała projekty planu finansowego na poszczególne lata budżetowe. Rada nie wносиła zastrzeżeń w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli, str. 286-291)

⁹ Wynagrodzenie – 5.758 zł, składki ZUS i podatki – 1.084 zł.

¹⁰ W trakcie kontroli objęto anonimowym badaniem ankietowym 100 rodziców uczniów oraz 100 uczniów ZSE, tj. ok. 21% wszystkich uczniów uczęszczających do szkół ZSE w roku szkolnym 2016/2017.

6. W latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 organ nadzoru pedagogicznego nie stwierdził niedostatecznych efektów wychowania w Szkole.

(dowód: akta kontroli, str. 259)

7. W Zespole Szkół nie wprowadzono obowiązku noszenia przez uczniów jednolitego stroju uczniowskiego. Rada rodziców nie występowała do dyrektora szkoły z wnioskiem o wprowadzenie takiego obowiązku.

(dowód: akta kontroli, str. 260)

8. W okresie objętym kontrolą rada rodziców nie składała do dyrektora wniosków w sprawach szkoły. Nie wpłynęły również skargi i wnioski dotyczące działalności w kwestiach wychowawczych.

Dyrektor ZSE, ustalając dni wolne od zajęć dydaktyczno-wychowawczych w każdym roku szkolnym w okresie objętym kontrolą, zasięgała opinii rady rodziców. W okresie objętym kontrolą nie było odwołań od oceny pracy nauczycieli oraz dyrektora, i rocznej oceny z zachowania ucznia.

W latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 w Zespole Szkół miało miejsce 12 wypadków z udziałem uczniów. Dyrektor Szkoły informowała pisemnie radę rodziców o czasie, miejscu, okolicznościach oraz skutkach zaistniałych wypadków. Dyrektor wyjaśniła, że w powołanych zespołach powypadkowych nie brali udziału przedstawiciele rady rodziców, gdyż nie zgłaszali takiej potrzeby, a obowiązujące przepisy nie nakładają takiego obowiązku na przedstawicieli rady rodziców.

(dowód: akta kontroli, str. 260, 292-312)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Dyrektor Szkoły nie współpracowała z radą rodziców i radą pedagogiczną na etapie wydawania zgody na podjęcie działalności przez Ludowe Zespoły Sportowe, a także z radą rodziców w zakresie działania w Zespole Szkół koła PCK. Tym samym nie zostały spełnione wymogi zawarte w art. 56 ust. 2 ustawy o systemie oświaty.

Dyrektor wyjaśniła, że w związku z tym, że podjęcie współpracy z Ludowymi Zespołami Sportowymi było obligatoryjne (pismo Urzędu Miasta Lublin) nie zasięgała opinii rady pedagogicznej i rady rodziców w sprawie przystąpienia do programu. Odnośnie współpracy z PCK dyrektor wyjaśniła, że uzyskiwała ustną akceptację rady rodziców w październiku 2016 r., a oficjalnie wystąpiła o opinię w czerwcu 2017 r.

(dowód: akta kontroli, str. 280, 355-357, 373, 377-385)

Zgodnie z art. 56 ust. 2 ustawy o systemie oświaty, podjęcie działalności w szkole przez stowarzyszenie lub inną organizację wymaga uzyskania zgody dyrektora szkoły, wyrażonej po uprzednim uzgodnieniu warunków tej działalności oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii rady rodziców oraz rady pedagogicznej¹¹.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę na istniejącą możliwość powoływania w skład zespołu powypadkowego (w przypadku zaistnienia takiej konieczności) przedstawiciela rady rodziców, do czego upoważnia dyrektora szkoły przepis § 43 ust. 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa oraz higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹².

¹¹ Według art. 52 ust. 2 ustawy o systemie oświaty – w szkołach, w których rada szkoły nie została powołana, zadania rady szkoły wykonuje rada pedagogiczna.

¹² Dz. U z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.

1.2. Współpraca szkoły ze środowiskiem lokalnym w realizacji zadań wychowawczych

Opis stanu faktycznego

1. Zespół Szkół współdziałał ze stowarzyszeniami i organizacjami pozaszkolnymi, których celem była m.in. działalność wychowawcza, rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej.

W badanym okresie w ZSE działały:

- 1) Szkolne Koło PCK liczące 12 uczniów, które w roku szkolnym 2016/2017 przeprowadziło m.in. szkolenie na temat zdrowego stylu życia, akcję krwiodawstwa, uczestniczyło w kweście ulicznej, przygotowywało paczki dla uczniów z ubogich rodzin i zbiórkę publiczną w centrach handlowych,
- 2) Młodzieżowa Sekcja przy Kole Oddziału Lubelskiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich (łącznie 76 uczniów), która w latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 uczestniczyła w wycieczkach i wykładach przedmiotowych, porządkowaniu grobów zmarłych członków oddziału lubelskiego SEP, a także w kursach w celu uzyskania uprawnień,
- 3) Szkolny Klub Sportowy zrzeszony w Lubelskim Wojewódzkim Szkolnym Związku Sportowym prowadzący zajęcia tenisa stołowego na terenie szkoły w wymiarze jednej godziny tygodniowo, w których uczestniczyło w roku szkolnym 2014/2015 – 22 uczniów, w roku 2015/2016 – 10 uczniów i w roku szkolnym 2016/2017 – 10 uczniów,
- 4) Szkolny Klub Sportowy realizujący w 2017 r. program zajęć piłki siatkowej (pod nadzorem Wojewódzkiego Zrzeszenia Ludowe Zespoły Sportowe) w wymiarze dwóch godzin tygodniowo dla 16 uczniów.

(dowód: akta kontroli, str. 355-370)

2. Zespół Szkół współpracował w zakresie oddziaływań wychowawczych w okresie objętym kontrolą (corocznie) z ponad 40 instytucjami lokalnymi, m.in. przy organizacji akcji charytatywnych, zbiórek, uczestnictwa w konkursach, zawodach, spotkaniach i prelekcjach.

W okresie objętym kontrolą współdziałano m.in. ze:

- Stowarzyszeniem Absolwentów Nauczycieli i Przyjaciół Zespołu Szkół przy wydawaniu gazetki szkolnej „Przewodnik”,
- Metropolitalnym Seminarium Duchownym oraz Parafią pw. Św. Michała Archanioła w zakresie organizacji inscenizacji patriotycznych i religijnych,
- Domem Dziecka w Woli Gałęzowskiej w zakresie pomocy rzeczowej dla wychowanków,
- schroniskiem dla zwierząt dokonując zbiórki surowców wtórnych na zakup karmy dla zwierząt,
- Lubelskim Hospicjum dla Dzieci im. Małego Księcia przy zbieraniu nakrętek,
- Towarzystwem Nasz Dom przy zbiórce pieniędzy w ramach akcji „Góra grosza”,
- Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa uczestnicząc w akcji honorowego krwiodawstwa,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną Nr 1 w Lublinie uczestnicząc w warsztatach profilaktycznych dla uczniów przeciw uzależnieniom,
- Okręgowym Oddziałem PCK uczestnicząc w szkolnej grze profilaktycznej „nie pal się do palenia”.

W zakresie profilaktyki bezpieczeństwa organizowano spotkania z policjantami Komendy Miejskiej Policji. Uczniowie uczestniczyli w przygotowanym przez Urząd Miasta, Komendę Wojewódzką i Miejską Policji projekcie „Uczeń w sieci – program podnoszenia poziomu bezpieczeństwa w Internecie” oraz konkursie „Bezpieczna e-szkoła” organizowanym przez Fundację 5 Medium.

(dowód: akta kontroli str. 358-370)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Szkoła¹³ podejmowała skuteczne działania w zakresie tworzenia warunków do realizacji działalności wychowawczej. W Statucie Szkoły określono prawidłowo kompetencje rady rodziców, a wybór jej członków był prowadzony zgodnie z ustawą o systemie oświaty. Szkoła aktywnie współpracowała z radą rodziców przy realizacji jej zadań statutowych oraz prowadziła współpracę z organizacjami pozaszkolnymi w celu rozszerzenia i wzbogacenia form działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej. Nie podjęto współpracy z radą rodziców na etapie wydawania zgody na działalność prowadzoną przez organizacje pozaszkolne.

2. Aktywność rady rodziców w zakresie kształtowania realizowanych w szkole programów: wychowawczego i profilaktyki

1. W roku szkolnym 2014/2015 oraz 2015/2016 (do 29 lutego 2016 r.) rada rodziców nie uchwaliła programu wychowawczego. Według dyrektora Zespołu Szkół, w ww. okresie funkcjonował program wychowawczy obowiązujący od 1 września 2008 r.

Dyrektor Szkoły 1 września 2015 r. powołała zespół do opracowania programu wychowawczego, wyznaczając termin jego opracowania do 12 lutego 2016 r. W skład zespołu weszło czterech nauczycieli ZSE (w tym wicedyrektor) oraz pedagog szkolny. Rada rodziców uchwałą z dnia 2 marca 2016 r. zatwierdziła do realizacji program wychowawczy, którego projekt został przedłożony przez dyrektora szkoły. Rada rodziców uchwaliła program wychowawczy obowiązujący od 1 marca 2016 r. W ww. programie określono m.in. główne cele wychowawcze, założenia pracy wychowawczej (w tym wskazano zadania przeznaczone do realizacji przez wychowawców klasowych i pedagoga szkolnego).

W roku 2016/2017 rada rodziców nie uchwaliła programu wychowawczego. Według dyrektora Zespołu Szkół, program wychowawczy uchwalony 2 marca 2016 r. był realizowany w roku szkolnym 2015/2016 (od 1 marca 2016 r.) oraz w 2016/2017.

(dowód: akta kontroli str. 126-150, 373-374)

W okresie objętym kontrolą rada rodziców uchwaliła program profilaktyczny:

- 1) na rok 2014/2015 (uchwała z dnia 24 września 2014 r. podjęta po zatwierdzeniu projektu w dniu 28 sierpnia 2014 r. przez radę pedagogiczną),
- 2) na rok 2015/2016 (uchwała z dnia 2 marca 2016 r. podjęta bez poprzedzającej uchwały w sprawie zatwierdzenia projektu przez radę pedagogiczną¹⁴). W ww. programie określono m.in. cele, szczegółowy plan działań z podaniem wskaźników realizacji celów, a także zdefiniowano oczekiwane efekty realizacji programu.

W roku szkolnym 2016/2017 rada rodziców nie uchwaliła programu profilaktycznego. Według dyrektora Szkoły, program profilaktyki uchwalony w marcu 2016 r. obowiązywał także w roku szkolnym 2016/2017. Wszystkie te działania podlegały w szkole systematycznej analizie i ewaluacji.

Sformułowane w programach profilaktycznych cele oraz zadania umożliwiły dokonanie oceny stopnia ich realizacji. Jako miernik skuteczności przyjęto

¹³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen cząstkowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny cząstkowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.

¹⁴ Rada Pedagogiczna uchwałą z 9 marca 2016 r. zatwierdziła Szkolny Program Profilaktyki .

m.in: liczbę uczniów uczestniczących w zajęciach o tematyce zdrowotnej, liczbę nauczycieli doskonalących swoje kompetencje.

Programy wychowawczy i profilaktyczne, obowiązujące od 1 marca 2016 r., zostały dostosowane do wymogów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii¹⁵.

(dowód: akta kontroli, str. 151-184, 374-375)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie objętym kontrolą (lata szkolne 2014/2015-2016/2017) Szkoła nie dysponowała aktualnymi rocznymi programami wychowawczym i profilaktyki¹⁶, o których mowa w art. 54 ust. 2 pkt 1 lit. a i b ustawy o systemie oświaty, uchwalonymi najpóźniej w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia roku szkolnego.

(dowód: akta kontroli, str. 136-206)

Stosowane w Szkole programy wychowawczy i profilaktyki były programami wieloletnimi, podczas gdy powinny być programami uchwalanymi na każdy nowy rok szkolny. Potrzeba corocznej modyfikacji programów wynika z konieczności dostosowania ich treści do potrzeb rozwojowych nowych społeczności uczniów nimi objętych (odchodzą absolwenci Szkoły i przychodzą nowe roczniki) oraz potrzeb danego środowiska (nowych wyzwań i zmieniającej się rzeczywistości). Ponadto obowiązek corocznego uchwalania programu wychowawczego i profilaktyki wynika z przepisu § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej, który określając podstawę do podejmowania działalności wychowawczej i profilaktycznej podaje, że stanowi ją opracowywana w każdym roku szkolnym diagnoza w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących oraz czynników ryzyka dotyczących uczniów, rodziców i nauczycieli oraz innych pracowników szkoły.

2. W przypadkach niezyskania, w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia roku szkolnego, porozumienia przez radę rodziców z radą pedagogiczną w sprawie programu wychowawczego i profilaktyki, dyrektor Zespołu Szkół nie ustaliła w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny:
 - programu wychowawczego w latach szkolnych 2014/2015, 2015/2016 oraz 2016/2017,
 - programu profilaktyki w latach szkolnych 2015/2016 oraz 2016/2017,co było niezgodne art. 54 ust. 4 ustawy o systemie oświaty.

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśniła, że w latach szkolnych 2014/2015 oraz 2015/2016 zebrania rady rodziców odbyły się w przeciągu 30 dni od rozpoczęcia roku szkolnego, a rodzice nie sygnalizowali potrzeby zmian do istniejących programów. W roku szkolnym 2016/2017 zaistniała sytuacja ze zmianą prezydium rady i stąd niemożliwe było dochowanie terminu 30 dni.

(dowód: akta kontroli str. 126-184, 207-210, 375-376)

3. Dyrektor Zespołu Szkół nie przedstawiła radzie pedagogicznej projektów programów wychowawczego i profilaktyki przed ich uchwaleniem w dniu 2 marca 2016 r. przez radę rodziców, co naruszało tryb przyjęcia programów określony w art. 54 ust. 2 pkt 1 ustawy o systemie oświaty.

¹⁵ Dz. U. z 2015 r. poz. 1249, dalej „rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej”.

¹⁶ Za wyjątkiem programu profilaktycznego obowiązującego w roku szkolnym 2014/2015.

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że program wychowawczy i program profilaktyki opracowywał zespół składający się z przedstawicieli rady pedagogicznej, a projekty dokumentów zostały przedłożone dyrektorowi szkoły, który jest przewodniczącym rady pedagogicznej i reprezentuje ją przed radą rodziców.
(dowód: akta kontroli str. 136-137, 151-153, 182-183, 374)

Według art. 54 ust. 2 pkt 1 ustawy o systemie oświaty, do kompetencji rady rodziców należy uchwalanie w porozumieniu z radą pedagogiczną programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki. Zgodnie art. 40 ust. 1 i ust. 3 ww. ustawy, rada pedagogiczna jest kolegialnym organem szkoły, a w jej skład wchodzi dyrektor szkoły i wszyscy nauczyciele zatrudnieni w szkole.

Ocena częściowa

W okresie objętym kontrolą Szkoła nie dysponowała aktualnymi rocznymi programami wychowawczym i profilaktyki. Dyrektor Zespołu Szkół nie ustaliła oraz nie przedłożyła do uchwalenia radzie rodziców w porozumieniu z radą pedagogiczną programu wychowawczego na rok szkolny 2014/2015 oraz 2015/2016 oraz programu profilaktyki na rok szkolny 2015/2016 (do dnia 2 marca 2016 r.).

3. Efekty wychowania

Opis stanu faktycznego

W Zespole Szkół realizowano program wychowawczy:

- z roku 2008 w latach szkolnych: 2014/2015, 2015/2016 (do 29.02.2016 r.),
- uchwalony w dniu 2 marca 2016 r. w latach szkolnych: 2015/2016 (od dnia 1 marca 2016 r.), 2016/2017.

Program profilaktyki uchwalony w dniu 1 września 2014 r. realizowano w roku szkolnym 2014/2015 oraz 2015/2016 (do 29 lutego 2016 r.), a nowy program profilaktyki uchwalony w dniu 2 marca 2016 r. w roku szkolnym 2015/2016 (od dnia 1 marca 2016 r.) oraz w roku szkolnym 2016/2017.

(dowód: akta kontroli str. 126-206)

W wyniku przeprowadzonej diagnozy ustalono problemy wychowawcze występujące w Zespole Szkół, a wśród nich m.in. zbyt małe zainteresowania nauką i pracą własną, wagary, zachowania agresywne, stosowanie używek (palenie papierosów), łamanie zasad współżycia w szkole.

W okresie objętym kontrolą w ZSE prowadzono monitoring i dokonywano oceny efektów działań wychowawczych i profilaktycznych z uwzględnieniem ich skuteczności i adekwatności, i tak:

- pedagog szkolny, wychowawcy klas i pozostali nauczyciele analizowali skuteczność udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej dwa razy w każdym roku szkolnym,
- wszyscy członkowie rady pedagogicznej analizowali frekwencję i sytuację edukacyjną uczniów,
- zespół zadaniowy ds. wychowania i profilaktyki dokonywał analizy wystawionych ocen z zachowania i frekwencji na półrocze i koniec każdego roku szkolnego.

Dwa razy w każdym roku szkolnym na posiedzeniach rady pedagogicznej prezentowany był raport pedagoga szkolnego z realizacji programu wychowawczego i programu profilaktyki (w styczniu, czerwcu i grudniu 2015 r. oraz czerwcu i grudniu 2016 r.).

W okresie objętym kontrolą przeprowadzono w Szkole trzy ewaluacje wewnętrzne obejmujące obszar działań wychowawczych Szkoły, w których diagnozowano:

- w roku szkolnym 2014/15 atrakcyjność prowadzonych lekcji, zajęć pozalekcyjnych i zadań wskazanych w programie wychowawczym i profilaktycznym;
- w roku szkolnym 2015/2016 rodzaje przemocy z wykorzystaniem nowych technik komunikacji;
- w roku szkolnym 2016/2017 wartości kształtowane wśród uczniów przez szkołę zakończone opracowaniem raportu. Wynikało z niego, że prowadzone zajęcia edukacyjne zmierzały do wyrównania braków edukacyjnych uczniów i przynosiły pozytywne efekty.

(dowód: akta kontroli str. 211-252, 261-264)

W okresie objętym kontrolą nie była przeprowadzana w Szkole ewaluacja zewnętrzna.

(dowód: akta kontroli str. 264,391-392)

W Zespole Szkół zatrudniano w latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 jednego pedagoga w pełnym wymiarze godzin.

(dowód: akta kontroli str. 349-354)

2. Uczniowie i ich rodzice na początku każdego roku szkolnego objętego kontrolą byli zapoznawani z wewnątrzszkolnym systemem oceniania zachowania.

(dowód: akta kontroli str. 316-346)

W roku szkolnym 2014/2015 uczniowie technikum uzyskali: 54 oceny wzorowe, 89 bardzo dobrych, 120 dobrych, 79 poprawnych, 46 nieodpowiednich i 7 nagannych. W kolejnym roku szkolnym otrzymali: 70 ocen wzorowych, 114 bardzo dobrych, 133 dobre, 76 poprawnych, 30 nieodpowiednich i 4 naganne. W roku szkolnym 2016/2017 uzyskali: 71 ocen wzorowych, 138 bardzo dobrych, 131 dobrych, 82 poprawne, 43 nieodpowiednie i 3 naganne. Uczniowie zasadniczej szkoły zawodowej w badanym okresie otrzymali: 9 ocen poprawnych, 4 nieodpowiednie i 10 nagannych w roku szkolnym 2015/2016 oraz 3 oceny bardzo dobre, 6 dobrych i 6 poprawnych w roku szkolnym 2016/2017.

Frekwencja w kolejnych latach szkolnych objętych kontrolą wynosiła dla wszystkich uczniów Szkoły: 76,6%, 77,6% i 79,8%.

Z wyróżnieniem promowano w roku szkolnym 2014/2015 czterech uczniów technikum, w roku 2015/2016 - trzech, a w 2016/2017 - sześciu. Żaden z uczniów szkoły zawodowej nie uzyskał promocji z wyróżnieniem.

W ZSE w roku szkolnym 2014/2015 nie promowano do następnej klasy 39 uczniów, w kolejnym roku 42 oraz w 2016/2017 89 uczniów¹⁷.

W roku szkolnym 2014/2015 klasę powtarzało 19 uczniów z 254 ocenami niedostatecznymi, w 2015/2016 – 12 uczniów z 230 takimi ocenami, a w roku 2016/2017 – 22 ze 198 ocenami niedostatecznymi.

(dowód: akta kontroli str. 26, 281-283)

Według informacji uzyskanych, w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁸, od Komendanta III Komisariatu Policji w Lublinie, w latach 2014-2016 z udziałem uczniów Szkoły doszło do czterech zdarzeń, w tym: w dwóch przypadkach ofiarami byli uczniowie ZSE (jedno pobicie,

¹⁷ Liczba uczniów niepromowanych podana na koniec czerwca 2017 r. Ostateczna liczba uczniów niepromowanych do następnej klasy w roku szkolnym 2016/2017 zostanie ustalona po przeprowadzeniu egzaminów poprawkowych zaplanowanych w ostatnim tygodniu sierpnia 2017 roku.

¹⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, zwana dalej „ustawą o NIK”.

jeden rozbój z zastraszaniem), jednej kradzieży portfela z szatni szkolnej i jednego przypadku oddalenia się ucznia ze szkoły pod wpływem środków odurzających.

(dowód: akta kontroli str. 347-348)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

W Zespole Szkół zapoznawano rodziców oraz uczniów z wewnątrzszkolnym systemem oceniania zachowania we wrześniu każdego roku szkolnego. W badanym okresie systematycznej poprawie podlegał wskaźnik poziomu frekwencji uczniów na zajęciach szkolnych. W kolejnych latach szkolnych wzrastała liczba uczniów z ocenami wzorowymi, bardzo dobrymi i dobrymi z zachowania. W kolejnych latach zmniejszeniu uległa liczba uczniów z ocenami nagannymi z zachowania, a liczba uczniów z pozostałymi ocenami pozostawała na tym samym poziomie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Uzyskiwanie pozytywnej opinii rady rodziców i rady pedagogicznej dotyczącej prowadzenia działalności na terenie szkoły przez organizacje pozaszkolne.
2. Podjęcie działań w celu uchwalania corocznie programów wychowawczego i profilaktyki, zgodnie z procedurą określoną w ustawie o systemie oświaty.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 14 lipca 2017 r.

Dyrektor

Kontroler
Janusz Gosik
Specjalista kontroli państwowej

Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
podpis

.....
podpis